

ถั่วฝักยาว [*Vigna unguiculata* subsp. *sesquipedalis* (L.) Verdc.]
พันธุ์ล้านนาชวนอร่อย

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล มูลนิธิชัยพัฒนา
ที่อยู่ เลขที่ 2012 ซอยอรุณอมรินทร์ 36 แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร 10700
โทรศัพท์ 02-447-8585 ถึง 8

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ถั่วฝักยาวพันธุ์ล้านนาชวนอร่อยเป็นพันธุ์ที่ได้จากการผสมและคัดเลือกในกลุ่มประชากรเดียวกันจำนวน 6 รุ่น ถั่วฝักยาวเป็นพืชที่เกษตรกรนิยมปลูกเพื่อใช้เป็นอาหารและจำหน่ายเป็นรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว ถั่วฝักยาวที่มีอยู่ในเมืองไทย สามารถปลูกและให้ผลผลิตที่ดีในช่วงหน้าฝน หน้าร้อน ส่วนในฤดูหนาวมักให้ผลผลิตน้อย อีกทั้งยังมีปัญหาโรคแมลงเข้ารบกวน ส่งผลให้เกษตรกรผู้ปลูกต้องฉีดพ่นยาฆ่าแมลงปริมาณที่มาก มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาจึงได้รวบรวมและปลูกเพื่อคัดเลือกพันธุ์ถั่วฝักยาวทั้งพันธุ์ที่เป็นของกรมวิชาการเกษตรและพันธุ์การค้าทั่วไปจำนวน 10 พันธุ์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 เพื่อคัดเลือกพันธุ์ที่แข็งแรง ทนทานศัตรูพืช ให้ผลผลิตสูง คุณภาพฝักดี พบว่ามีพันธุ์การค้าหนึ่งพันธุ์ที่มีลักษณะตรงตามที่กำหนดไว้ จึงได้ปลูกคัดเลือกในกลุ่มประชากรเดียวกันต่อเนื่องมาอีก 6 รุ่น จนมีลักษณะต่าง ๆ ที่ไม่กระจายตัวมากและให้ผลผลิตดี คุณภาพฝักดีมาก แต่ติดเมล็ดไม่มาก แต่ได้ดำเนินการนำพันธุ์นี้มาปลูกผลิตเมล็ดพันธุ์ให้กับศูนย์พัฒนาพันธุ์พืชจักรพันธ์เพ็ญศิริเป็นประจำ

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท ชื่อไทย ถั่วฝักยาว ชื่อสามัญ Yard long bean ชื่อวิทยาศาสตร์ *Vigna unguiculata* subsp. *sesquipedalis* (L.) Verdc. วงศ์ Fabaceae พืชผัก ไม้เถาล้มลุก

ราก ระบบรากแก้ว (tap-root system)

ต้น ลำต้นรูปทรงกระบอก แข็งและเหนียว สีเขียวอ่อน เจริญเติบโตแบบขึ้นค้างหรือทอดยอด (indeterminate)

ใบ ใบประกอบแบบขนนก มีใบย่อยสามใบ (trifoliate leaf) ใบย่อยรูปไข่ (ovate) ถึงรูปใบหอก (lanceolate) ใบย่อยส่วนปลาย กว้าง 7.9 เซนติเมตร ยาว 12.0 เซนติเมตร ปลายใบแหลม ขอบใบเรียบ มีหูใบอยู่บริเวณก้านใบย่อยและแกนกลาง (rachis)

ดอก ช่อดอกแบบช่อกระจุก (raceme) ออกที่ข้อของลำต้น กลีบดอกคู่ข้าง (wing) สีครีม กลีบกลาง (standard) สีครีม โคนดอกสีม่วง เกสรเพศผู้ 10 อัน เกสรเพศเมีย 1 อัน

ผล ผลแห้ง (dry fruit) ฝักแบบถั่วหรือผลแห้งแตกสองแนว (legume) เรียวยาว โค้งเล็กน้อย สีเขียว กว้างเฉลี่ย 1.1 เซนติเมตร ยาวเฉลี่ย 60 - 80 ความหนาเนื้อ 2 มม. ปลายแหลม ผิวฝักย่น (wrinkle) รูปร่างภาพตัดขวางรูปรีค่อนข้างกลม (round elliptic)

เมล็ด รูปไต (kidney shape) ลักษณะเปลือกหุ้มเมล็ดเรียบ สีขาวแตมน้ำตาล มีลาย (mottle) ขั้วเมล็ด (hilum) สีขาว จำนวนเมล็ด 17 - 19 เมล็ดต่อฝัก น้ำหนัก 100 เมล็ด 13.4 กรัม

ถั่วฝักยาวพันธุ์ล้านนาชวนอร่อย